NATURAVITA

Edukacijsko - posjetiteljski centar „PODRAVLJE“ i Poučno - rekreativne staze

Izdavač:

Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije
Miramarska cesta 22, 10 000 Zagreb,
https://razvoj.gov.hr/

Tisak:
Kerschoffset d.o.o., Zagreb

Naklada:
8000 primjeraka

Mjesto i godina izdanja:
Zagreb, 2021.

NATURAVITA

Europska unija
Zajedno do fondova EU

EUROPSKI STRUKTURNI I INVESTICIJSKI FONDOVI

Operativni program KONKURENTNOST I KOHEZIJA

Tisak ove publikacije sufinanciran je sredstvima Europske unije iz Kohezijskog fonda

REPUBLIKA HRVATSKA
Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije

HRVATSKE ŠUME

HRVATSKE VODE

KOPAČKI RIT

Sadržaj publikacije isključiva je odgovornost Ministarstva regionalnog razvoja i fondova Europske unije

O projektu

"Razminiranje, obnova i zaštita šuma i šumskog zemljišta u zaštićenim i Natura 2000 područjima u dunavsko-dravskoj regiji – NATURAVITA" je jedan od najvećih projekata zaštite prirode u Republici Hrvatskoj, a koji se financira iz Europskih strukturnih i investicijskih fondova.

Riječ je o strateškom projektu kojem je cilj razminiranje, obnova i zaštita šuma, šumskog zemljišta i vodnih resursa. Zbog ratnih djelovanja veliki dio šuma i šumskog zemljišta na projektnom području bio je onečišćen minsko-eksplozivnim i neeksplodiranim ubojnim sredstvima koja su sprječavala pristup, te sustavno i dugoročno upravljanje ovim prostorom

Projekt se u potpunosti provodi na području Osječko-baranjske županije te obuhvaća zaštićena područja ekološke mreže Natura 2000, odnosno dijelove Parka prirode Kopački rit i Regionalnog parka Mura-Drava, a kojima gospodare „Hrvatske šume" d.o.o Zagreb, UŠP Osijek . Razdoblje provedbe projekta je od 23. lipnja 2015. godine do 23. rujna 2023. godine.

Ukupna vrijednost projekta "Razminiranje, obnova i zaštita šuma i šumskog zemljišta u zaštićenim i Natura 2000 područjima u dunavsko-dravskoj regiji – NATURAVITA" je 376,8 milijuna kuna. Ukupna vrijednost prihvatljivih troškova je 369,6 milijuna kuna od čega 85% odnosno 314,1 milijun kuna čine bespovratna sredstva iz Kohezijskog fonda.

Nosioci projekta su Hrvatske šume d.o.o. zajedno s partnerima Ministarstvo unutarnjih poslova, Hrvatske vode, Javna ustanova "Park prirode Kopački rit" i Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije.

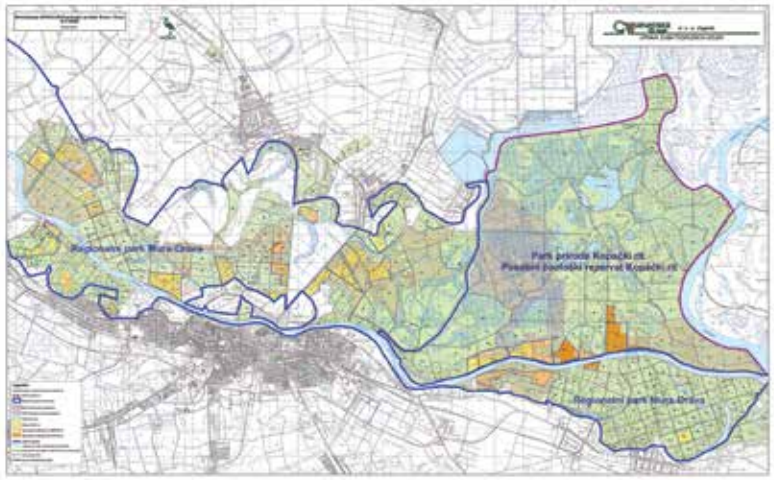

Edukacijsko-posjetiteljski centar **PODRAVLJE** (EPC „Podravlje“)

Edukacijsko-posjetiteljski centar „Podravlje“ nalazi se unutar nenaseljenog područja u šumskom predjelu Dravica koji je dio Regionalnog parka Mura-Drava, u neposrednoj blizini osječkog prigradskog naselja Podravlje.

Kapacitet centra je oko 50 posjetitelja.

Do nas možete doći:

Radno vrijeme EPC „Podravlje“ je od 7 do 15 sati.
Adresa EPC je: Lugarnica 1, 31000 Podravlje

Individualni posjeti u EPC „Podravlje“ su uz najavu, a obilazak rekreativno-poučnih staza je slobodan, ali ako se najavite naš vodič će vas rado provesti po stazama.

Za grupne posjete najavite se g. Daliboru Tonc na broj mobitela +385 98447173 ili na adresu e-pošte: dalibor.tonc@hrsume.hr

Edukacijsko-posjetiteljski centar **PODRAVLJE** – održiva oaza znanja i energetske učinkovitosti

Edukacijsko-posjetiteljski centar “Podravlje” poštuje okoliš energetskom i infrastrukturnom neovisnošću. Električnom energijom opskrbljujemo se iz fotonaponskih panela, a grijanu toplu vodu dobivamo iz solarnih kolektora. U zimskim mjesecima grijemo se ekološki prihvatljivo, na pelete. Sanitarnu i pitku vodu dobivamo pročišćavanjem bunarske vode. Odvodnja otpadnih voda je riješena biološkim pročistačem. Pri obnovi, bivše lugarnice, a sada EPC - Podravlje, vanjska ovojnica, dodatno je termički zaštićena kamenom vunom i na taj način osigurana od gubitka energije. Objekt je obnovljen u nepromijenjenim dimenzijama, a za vrijeme obnove nije onečišćen okoliš.

Što ćete vidjeti i naučiti u našem EP centru?

- Možete vidjeti modele minsko-eksplozivnih sredstava koji su nađeni prilikom razminiravanja terena i kako se ponašati ako negdje u prirodi naiđete na takva sredstva.

Protutenkovske mine (foto: MUP RCZ)

- Fotografije i video filmove radova na obnovi šuma

→ Upoznat ćete se s predstavnicima biljnog i životinjskog svijeta na području projekta Naturavita, ali i PP Kopački rit.

Kora i list hrasta lužnjaka (Foto: Zdenko Turniški)

Obični jelen pred riku (Foto: Dražen Degmečić)

→ Koliko je velik srndać?

Srndać bauče (Foto: Dražen Degmečić)

→ O šumskim požarima i kako ih možemo spriječiti

(Foto: Zdenko Turniški)

Poučno-rekreativne staze

U okruženju Edukacijsko-posjetiteljskog centra „Podravlje“ uspostavljene su poučno-rekreativne staze u ukupnoj dužini od 11 km, koje omogućuju kvalitetno doživljavanje i interpretaciju zaštićenog područja, nadgradnju edukacije po principu „edukacija i rekreacija u prirodnom okruženju“. Uređene su četiri poučno-rekreativne staze na sljedeće četiri lokacije:

1. Poučno-rekreativna staza „Biljsko jezero“ na području uz sjevernu obalu Biljskog jezera u duljini od oko 2 km.
2. Poučno-rekreativna staza „Perunika“ nastavlja se od edukacijsko-posjetiteljskog centra „Podravlje“ u duljini od oko 5 km. Dijelom je kružnog oblika.
3. Poučno-rekreativna staza „Veliko polje“ smještena uz dravski nasip između zoološkog vrta i državne ceste D-7 u duljini od oko 2 km.
4. Poučno-rekreativna staza „Halaševo“ smještena uz istoimeno jezero u duljini od oko 2 km.

Poučno-rekreativna staza
BILJSKO JEZERO

U sklopu ove staze možete se upoznati i informirati o ribama i njihovoj ugroženosti u okviru Natura 2000 područja. To uključuje upoznavanje vrsta riba na projektnom području, regionalno izumrle vrste riba, kako i na koji mamac uloviti ribu.

Osim toga, ovdje ćete vidjeti površinu koja je uslijed ratnih operacija postala šikara, a sada je pošumljena sadnicama lužnjaka.

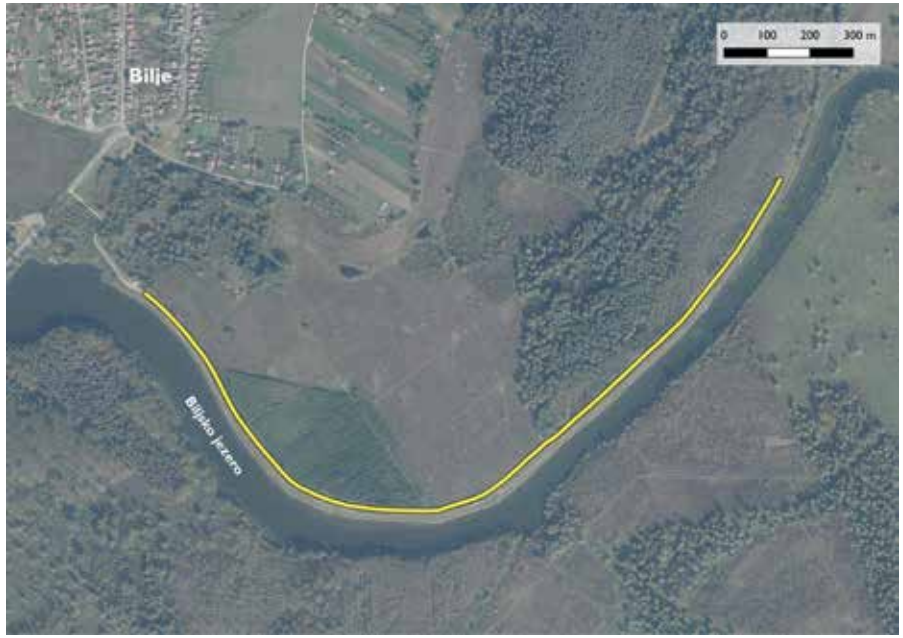

Poučno-rekreativna staza

PERUNIKA

Na ovoj stazi možete upoznati zaštićene biljke i njihovu ugroženost u okviru Natura 2000 područja. Također, možete saznati više o geološkoj prošlosti i nastanku tala na projektnom području, učiti o vrstama tala, šumskim zajednicama i saznati zašto je važna poplavna livada ošaka. Moći ćete uživati u ljepoti livade sibirske perunike, kao i naučiti koje su najčešće vrste perunike, koja je razlika između sibirske i hrvatske perunike, te o alohtonim vrstama biljaka i njihovoj invazivnosti. U ovom području obitavaju invazivne vrste životinja i zaštićene životinje. Primjerice, možete vidjeti i orla štekavca (ribara, bjelorepana) i njegovo gnijezdo. Upoznat ćete se s rastom rogovlja i razlikama između rogovlja jelena i srnjaka

Orao bjelorepan
(Foto: Zdenko Turniški)

Orao bjelorepan i ptić
(Foto: Željko Gubijan)

Poučno-rekreativna staza

VELIKO POLJE

U sklopu ove staze upoznat ćete zaštićene životinje i njihovu ugroženost u okviru Natura 2000 područja. Na ovoj stazi možete naučiti ponešto o dabru, vidri, kao i o ugroženim i zaštićenim vrstama ptica. Naučit ćete više o podjeli ptica s obzirom na migracije, siluetama ptica grabljivica i regionalno izumrlim vrstama životinja.

Poučno-rekreativna staza
HALAŠEVO

U okviru Natura 2000 područja ističe se važnost naše dvije najveće rijeke Dunava i Drave te kako se mijenjao tok Drave i Dunava kroz povijest. Možete proučiti kanalsku mrežu područja.

Na ovoj stazi imate priliku primijetiti proces nastanka greda, jezera, mrtvaja – rukavca Halaševo. Isto tako, naučit ćete kako se određuje vodostaj i njegovo povijesno kretanje.

Preporučujemo kretanje stazom pješice zbog šuma vrba i topola u kojima možete uživati u svim godišnjim dobima. Može se ići i biciklom za one odvažnije. Prohodnost staze ovisi o vodostaju rijeke Drave pa bi se bilo dobro informirati u EPC „Podravlje“

Šume obogaćuju naše živote i okoliš na mnogo načina. Stabiliziraju tla, staništa su biljnom i životinjskom svijetu, pročišćuju zrak i vodu, vežu stakleničke plinove, stvaraju prihod i radna mjesta i pružaju nam zdrav prostor za odmor i igru. Svatko od nas može dati doprinos da šume zadrže svoje funkcije te da buduće generacije, kao i mi danas, mogu uživati u svim njenim blagodatima. Time doprinosimo održivom gospodarenju šumom.

Stoga je prije odlaska u šumu **VAŽNO ZNATI:**

- Bicikl je u šumi poželjan, ali automobil bi trebao biti van šume (motorno ulje je izuzetno otrovno i trajno zagađuje vodu i tlo);
- Šumi nećemo pomoći ako oštećujemo stabla i šumsko raslinje;
- U šumi je zabranjeno i kažnjivo paliti vatru;
- Znakovi i objekti u šumi služe nam za informacije, odmor i rekreaciju pa ih se ne smije oštećivati;
- Nakon izleta u prirodu pokupite sve stvari koje ste donijeli sa sobom. Smeće razvrstajte bacite u najbližu kantu ili eko kontejner (papir, plastiku, baterije, staklo). Deterdžentima nije mjesto u prirodnim vodotocima pa ih ne treba koristiti za pranje posuđa ili rublja;
- Neke šume i staništa su zaštićena zbog specifičnih biljaka koje ne smijemo brati iako ih ima u izobilju (uberimo fotoaparatom);
- Zbog svoje sigurnosti ne treba gurati ruke u pukotine u drveću ili prevaljivati panjeve. To može biti opasno, ali se na taj način može i uništiti stanište neke korisne i zaštićene biljke ili životinje (jelenak).

Prije nabrojana pravila su općenita pravila za ponašanje u šumi odnosno prirodi. Područje projekta Naturavita obuhvaća dio području Regionalnoga parka „Mura – Drava“, a u neposrednoj je blizini Parka prirode „Kopački rit“. Da bi smo bolje razumjeli pravila ponašanja moramo znati koja je razlika prema stupnju očuvanja prirodnih vrijednosti.

PARK PRIRODE je prema definiciji prostrano prirodno ili dijelom kultivirano područje kopna i/ili mora s vrijednim ekološkim obilježjima, s naglašenim krajobraznim i kulturno-povijesnim vrijednostima. U parku prirode dopuštene su gospodarske i druge djelatnosti i radnje kojima se ne ugrožavaju njegove bitne značajke i uloga. Način obavljanja gospodarskih djelatnosti i korištenje prirodnih dobara u parku prirode utvrđuje se uvjetima zaštite prirode.

REGIONALNI PARK je prema definiciji prostrano prirodno ili djelom kultivirano područje kopna i/ili mora velike bioraznolikosti i/ili georaznolikosti, s vrijednim ekološkim obilježjima i krajobraznim vrijednostima karakterističnim za područje na kojem se nalazi. Dakle vrlo slično parku prirode samo što je osnovna ideja zaštite međunarodni, nacionalni ili lokalni značaj područja. Pa je naš dio regionalnog parka dio velikog međunarodnog područja zaštite porječja Drave između Mađarske, Slovenije i Hrvatske.
Kontrolu pridržavanja pravilima ponašanja pri boravku u parku prirode i regionalnom parku nadzire služba čuvara prirode. Čuvari prirode neposredno nadziru ponašanje i mogu izreći kaznu u slučaju nepoštivanja pravila.

Kako se treba ponašati u našem regionalnom parku u kojem se nalazi projektno područje projekta Naturavita vidjet ćete kada učitate QR kod.

Više o pravilima ponašanja u svim zaštićenim područjima saznat ćete na stranicama:
https://gov.hr/hr/kako-se-ponasati-u-zasticenim-podrucjima/1582

Zahvale:
Ustupajući svoje fotografije za opremu fotografijama edukativnih materijala, poučnih ploča na poučnim stazama i teksta za slikovnicu – bojanku „U šumi“ uvelike su nam pomogli o ovim putem im se zahvaljujemo u ime projektnog tima:

- dr. sc. Goran Jakšić JU Aquatika – slatkovodni akvarij Karlovac
- dr.sc. Vanja Stamenković - Botanički vrt Zagreb
- dr.sc. Dario Kremer – Farmaceutsko – biokemijski fakultet Zagreb
- dr.sc. Dražen Degmečić
- dr.sc. Perica Mustafić – Prirodoslovno – matematički fakultet Zagreb
- dr.sc. Marijan Grubešić – Šumarski fakultet – Zagreb
- Željko Gubijan, dipl.ing. šum. UŠP Bjelovar
- Darko Posarić, dipl.ing.šum. UŠP Vinkovci, za suradnju na tekstu za slikovnicu – bojanku „U šumi“.

https://naturavita-project.eu/

Za više informacija o EU fondovima www.strukturnifondovi.hr